

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo secu[n]dus de Epiphania.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

nis in vinum consolationis. Joā. xvj. Tri-
sticia vestra couertet i gaudiū. Propter h
gūe mysteriū vocat hoc festum bethpha-
nia: a beth. i. dom⁹: ⁊ phanes. i. apparitio
quia in domo appuit verus deus qñ mu-
tauit aqua in vinū: eadē die q̄ baptizat⁹
est reuoluto anno. Attende bñ quanta sūt
hec mysteria ⁊ totā summā nostre salutis
continentia. Vide etiam ordinē inter illa.
Primo em̄ sit sponse inuitatio. Secdo in-
uitate p̄paratio. Tertio p̄parate in thala-
mū nuptialem introductio. De his trib⁹
cantat ecclesia Hodie celesti sp̄so iūcta ē
ecclesia: qm̄ in iordane lauit ch̄s eius cri-
mina. Currūt cū m̄iēg⁹ magi ad re. nup.
er ex aq̄ facto vino letant cōiue. Audia-
mus ḡ nunc deuote benignā nostri a ch̄i-
sto inuitationē. Diligent⁹ faciam⁹ p̄pa-
rationē: vt sic tandē veniamus gaudētes
ad nuptiale celestē celebrationē. Exēpluz
de vir ḡmb⁹ sacris que t̄feruent⁹ deside-
rio pudiciā amātes ⁊ abstinentiā obser-
uantes: orationibus instantes et tribula-
tiones multas sustinentes/ festinarunt di-
ligenti p̄paratōe ad celestes nuptias. Un̄
Barr. xxv. Que parate erant intrauerūt
cum eo ad nuptias.

P Ro tertio. Aud. zc. Cauete ne p̄ue-
mini tanto honore celestū nuptiarū.
Iura em̄ dicūt. Vilib⁹ p̄sonis nō sunt cō-
cedēdi honores. L. de dilatioib⁹. l. neq; fa-
mosis. Et extra. de ex. p̄. Inter dilectos. et
de elec. p̄ in q̄sitionē. Cauete ne sitis siles
rustico ad nuptias filij reg⁹ inuitato: q̄ p̄-
gens sitibūdus stomachū impleuit aqua
turbida. Et veniēs ad ostiū palati⁹/ puo-
catus est ad vomitū. et sic turpit̄ repulsus
est ⁊ iuss⁹ regis incarceration⁹. Expone. Di-
uitie: delectie: ⁊ honores sunt sicut aq̄ tur-
bida quā in ingressu alteri⁹ mūdi oportet
euomere. et tūc pater seditas p̄pter quam
perōt eq̄at zc. Apoc. vi. Fous canes ⁊ im-
pudici veneti et idolis seruientes: et ois
qui amat ⁊ facit mendaciū.

Sermo secundus de Epiphania.

Mirge illumi-
nare zc. B̄tia dñi sup te orta ē.
Esa. lx. Ideo debes surgere qz

glia dñi zc. B̄tia q̄ppe d̄ clara noticia est
laude. In incarnatōe iḡit ⁊ n̄itate ⁊ appa-
ritōe dñi saluatoris d̄ B̄tia dñi orta est.
T̄ p̄pter declaratōez sue potentie. Tum
p̄pter declaratiōez sue sapie. T̄ p̄pter de-
claratiōe sue b̄uolētie. De q̄b⁹ d̄ Dav-
masce. in p̄ncipi⁹ tertij. Per incarnatiōis
mysteriū mōstrat̄ simul bonitas ⁊ sapia ⁊
potētia dei vt v̄g⁹. Potētia q̄dē: qz nihil
est maius q̄ deū fieri hoiem. Sapia: qm̄
sic inuenit difficiliū decēsimā solutionē.
Bonitas p̄o: qz nō desperit p̄p̄q̄ plasmas
ris infirmitatem.

P Rim⁹ arē. An cōueniens fuerit ma-
gos ad ch̄m puulū venire adorādū:
B̄ no. Magi nō erant de regno iudeoz.
Ex visidē aut̄ stelle cognouerūt natū re-
gē iudeoz. Corra. Esa. ix. Ambulabunt
gētes in lumine tuo zc. R̄nder tho. iij. p̄.
q. xxxvj. Magi illi fuerūt p̄mitte gentiū
in ch̄m credentiū: in q̄b⁹ appuit in q̄dam
p̄sagio fides ⁊ deuotio gentiū venientiū a
remot⁹ ad ch̄m. Et iō sic deuotio ⁊ fides
gentiū est absq; errore p̄ inspiratiōem sp̄s⁹
scti: ita etiā p̄cedēū est magos a sp̄sco i-
spiratos sapient̄ ch̄s reuerentiā exhibuisse.
Hec tho. Pro fūdānto. Certū ē q̄ illi
magi pia mētē intētiōe et deuotōe venēnt
Iddo eoz aduēt⁹ fuit deo ḡrissim⁹. Nā vt
ait Sen. Nō qd̄ fiat: s; q̄ mētē refert. Et
Quid. li. fastoz. Nā deo pietas p̄ mūere
diuite grata ē. Cū ḡ q̄rit An pueniēs zc.
Dic m̄. zc. Ex q̄ p̄clude mirabile ⁊ lauda-
bile dei p̄ydetā q̄ sic a p̄ncipio natitatis
ch̄i voluit p̄figurare vocatōez ⁊ salurē gē-
tiū. vñ ⁊ postea clamabat oēs vocās Jo.
vij. Siquis sitit veniat ad me ⁊ bibat. Nūc
etiam omnes p̄p̄dicationes ⁊ internas i-
spiratiōes vocat. sed heu heu multi re-
st̄t. Miseri p̄ctōres idurati: vsurarij zc.
Un̄ dñs dicebat iudeis: Quoties vo-
lui p̄regare filios tuos quēadmodū gal-
lina cō. pul. su. sub alas ⁊ nolui. Nota
q̄ aliqui supponunt galline oua anatis fo-
uenda: ⁊ nati pulli sequunt̄ eā. Inuēta tñ
aqua relinquunt gallinā: eo q̄ eoz natura
sit in aqua conuertari. Gallina p̄o eos in
litore expectat et eos aduocat: sed renū-
unt. quia plus diligit aquam q̄ terram.
Sp̄ualiter deus oēs fouet. Sed cū viger
discretio i hoie: tūc appet̄ q̄ sunt ei⁹ et qui

De Epiphania

Sunt diaboli. Inuenta aq̄ delectatiōis mū
dane plurimi nolunt redire deo vocāte ad
p̄niam. **Figura** Num. xij. Reuersis ex
ploratorib; cū moyses veller p̄lm cōgre
gare z in terrā p̄missionis introducere vo
luerunt eā lapidare. iō dispersi sunt p̄ de
sertū z fere oēs mortui sunt ibi. Spūalit
deus vult p̄gregare pctōres per p̄niam z
p̄ viā misericōdie ducere ad terrā celestis p̄mis
sionis sed pctōz duricie volunt ch̄m lapi
dare. Talib; ḡ dicit illud Proverb. j. Ho
caui vos z renuistis / extendi manū meā z
nō fuit q̄ aspiceret zc.

Pro secōdo. In p̄cedentē. Nunc sp̄ca
lit de p̄mo mysterio seu d̄ p̄ma appa
ritione vbi sunt tria p̄sideranda. Juxta te
xū euangelicū. viz

- M**agoz illuminatio.
- I**lluminatoz adoratio.
- A**dorantiū oblatio.

Circa primū p̄sideranda sunt duo. Illumi
natiōis veritas: z illuminatoz sedulitas
Hic de p̄mo qualiter magi fuerūt illumi
nati ad cognoscendū ch̄m natū. Notanda
est ḡ triplex cā illuminationis magozū.

- P**rima est stelle apparitio.
- S**ecda p̄phetie cognitio.
- T**ertia diuine gr̄e inspiratio.

Prima ḡ ē stelle apparitio. de q̄ dicit Leo
papa in ser. Trib; magis in regione orientis
stella noue claritat; apparuit q̄ illustri
or ceteris pulchrior; siderib; in se intuenti
um oculos animosq; p̄uerteret vt p̄festim
aduerteret nō esse ociosū qd̄ tā insolitū vi
debat. Fulgenti; aut̄ dicit qd̄ stella illa ab
alijs p̄apue differebat in trib; .i. in situ: q̄a
nō erat localiter sita in firmamento: s; pen
debat in medietate aeris p̄ime terre. In
fulgore q; ceteris erat splendidior. Splen
dor em̄ eius nō poterat solis splendore of
fiscari imo etiā in meridie splendidū ima
apparebat. In motu q; p̄cedebat magos
more viatoris. Mystice p̄ stellā signat lu
men fidei qd̄ non conducit in heretm sup
nā. De q̄ fide dicit Aug. Fides est illu
minatio mentis ad sup̄nā veritatē: cogno
scendā viz z amandā. **T**ertia fuit p̄phe
tie cognitio Nam sic dicit Remig. Licet
de magis sit varia opinio: tñ magis credē
dū est magos fuisse nepotes balaā. Ba
lam em̄ inter cetera q; p̄betauerat dic sic

h̄i Au. xxiij. Quies stella ex iacobz etur
get hō ex israel. Illi ḡ habentes hanc p̄
phetiā mox vt viderūt stellā nouā intelle
xerunt regē natū z venerūt. Hec Remig.
Sicut em̄ dicit maḡ Rico. d̄ lyra. Isti luc
dici magi nō a magica arte: sed a magni
tudine scie. Et etiā dicti sunt reges: q; il
lo tpe phi et sapientes regnabant. Sicut
aut̄ p̄ scripturā p̄phetiā ch̄m nouerūt: ita
z nos p̄ scripturaz expositionē P̄sal. De
claratio sermonū tuoz illuminat: z intelle
ctū dat parvul. **T**ertia cā z principalior
est diuine gr̄e illuminatio: inspiratio sine q̄
nihil p̄fuisent alie cause. Videtes em̄ stel
lam cognouerunt p̄ inspirationē diuinā q̄
illa erat q̄ per balaā dicta fuerat. Leo pa
pa in ser. Dedit aspicientib; intellectū q̄ p̄
stitit signū. Sic et nos p̄ dei inspirationez
possum; cognoscere diuina: q; q̄ dem inspi
ratio oib; offert nedū illuminādo sed etiā
excitando ad ea que sunt salutī necessaria
Apoca. ij. Ecce sto ad ostium z pulso zc.
Sed heu multi respuunt z p̄temnūt z in
teriores monitiones z exteriores exhorta
tiones. **E**xemplū narrat maḡ Joānes
de abbatuilla sabinens̄ eps cardinalis: q;
fuit quōdā generator que cū sacerdos mo
neret ad p̄niaz: semp dicebat. bñ adhuc fa
ciā / q; satis ē adhuc t̄pis. Infirmirate eti
am verat: z a sacerdote monit; sic semp re
spondebat bñ adhuc faciā Et cū importu
ne instaret sacerdos vidēs piculū: ille sub
ito rapit q̄ mortuus. Cū q; rediret et stati
adhuc clamaret sacerdos: clamauit eger.
Pnia vbi es / decetero penitere nō valeo
(b̄ iudicante iusto iudice) q; dum potui no
lui. Et hec dicens miserime mortu; ē de
sperat; z damnat;. Iste ē de nūero illorū
q; p̄tinet illd̄ Jo. vij. In pctō v̄io morie
runt. **D**ō multū vnicuiq; formidandū ē.
Pro tertio. Audistis zc. Nō credat;
Excusari p̄pter negligentā p̄sideratio
nis p̄ quā incurrit; ignorantia: q; dicit rei
gula iuris. Ignorantia facti nō iur; excu
sat. Pone casuz de ignorantia facti de ordi
nato ignoranter a simoniaco. j. q. ij. Sicut
a simoniacis. Et lex dicit. ff. de origine iu
ris. l. ij. Turpe ē alicui ignorare ius circa
qd̄ versat. Cavete ne sit; siles cuidā q; p̄n
guē habet hereditatē pendente in litigio.
cui cū veller aliq; declarare media p̄uenit;

na pilla obrinēda noluit audire et cogita-
re etc. Vel ambulanti de nocte et ignoran-
ti viā: cui cū vellent aliq̄ viā ostendere et lu-
minare ante eū deferre noluit aspicere: idē
corruit in foueā. Expone et applica notan-
do q̄ de multis pot̄ dici illud ps̄. Noluit i-
telligere vt bñ ageret.

De epiphania dñi. Sermo. iij

Serpe illumi-

nare etc. Ecce tenebre opiet̄ ter-
rā et caligo p̄pos. Esa. ix. Sur-
gere debes vt illumines: q̄ ecce tenebre
operiet̄ terrā etc. Triplices tenebre operi-
unt terrā. vīz tenebre ignorantie/ tenebre
malicie/ et tenebre miserie. De primis ps̄
Nescierunt. s. spūalia/ neq̄ intellexerūt sc̄z
abusione suā circa mundana/ in tenebz am-
bulant. qm̄ vt bñ Osee. iij. Non est scien-
tia dei in terra. De sc̄dis Prouer. iij. Via
impioꝝ tenebrosa nesciunt vbi corruunt.
His tenebris terra operata ē. qm̄ vt habet
Osee. iij. Maledictū et mendaciū: furtū:
et homicidiū: et adulteriū inundauerūt. et
Gen. vj. Repleta ē terra iniquitate. De ter-
tijs pot̄ intelligi illud Job. xvij. Post tene-
bras spero lucem. s. post tenebras p̄nt̄
miserie spero lucē gl̄ie. **Salutatio**

Pro p̄mo art. An ch̄i natiuitas oibz
debuert̄ esse manifesta. **Q** sic. De
nostr̄ manifeste veniet. inqt̄ ps̄. **L**on-
tra Esa. xlvj. Tu es deus ab̄condit̄ ser-
uus israel et saluator. Rñdet Tho. in. iij. pte.
q. xxvj. Natiuitas ch̄i nō debuit oibz cō-
uenienter esse manifesta. Primo q̄dem q̄
p̄ hoc impedita fuisset hūana redemptio q̄
p̄ crucē eius pacta est. q̄ sicut d̄r. **L**o. q.
ij. Si cognouissent nunq̄ dñm gl̄ie cruci-
fixissent. Sc̄do q̄ hoc diminuisset meri-
tum fidei p̄ quā venerat hoies iustificare.
fm̄ illud Rom. viij. Iustificatio dei p̄ fi-
dem iesu ch̄i. Tertio q̄ per h̄ venisset i-
dubium p̄itas humanitatis eius. Qd̄ aut̄ ait
ps̄. De n̄r manifeste veniet/ loquit̄ de se-
cūdo aduentu. Hec Tho. **P**ro funda-
mento. Via q̄ a deo p̄cedunt/ ordinate fi-
unt. Nam de his q̄ a natura sunt d̄r p̄hs
xvj. de animalibz. Qd̄ sit a natura nō ē si-
ne ordine. Sic ḡ impleta sunt ch̄i myste-

riayt nec ibi fuerit supabundantia neq̄ de-
fect̄. Vñ Horaci⁹ in epl̄s. Est mod⁹ in
rebus: sunt certi deniq̄ fines. Quosyltra cī
tr̄q̄ neq̄t p̄sistere rectū. Non dubiū ḡ q̄n
circa natiuitatē saluatoris oia ordinate fa-
cta sunt. Cum ḡ querit̄ An ch̄i natiuitas
etc. Dic rñ. vt s. **E**t contemlemur q̄con-
uenienter facta sunt n̄re salutis mysteria.
Primo q̄dem pauci de p̄lo gentiū vocat̄
sunt vt significaret̄ gentiū plenitudo in fi-
dem ch̄i ingressura. Videm⁹ eim̄ in ope-
ribz nature q̄ in paucis granis seminatis
colligit̄ multa messis q̄q̄ aut̄ paucis mā-
nifestā voluerit fieri suā natiuitatē tñ vtr̄i
q̄ p̄lo tā iudeoꝝ q̄ gentium manifestari
voluit q̄ veniebat p̄ salute oim̄ pati. Leo
papa in ser. **D**ox ab omnibz voluit agno-
sci q̄ p̄ omnibz dignat⁹ est pati vt p̄ hoc eū
denter ostenderet qm̄ sic dicit Paul⁹. **J**. Tim.
ij. De⁹ vult oēs homies saluos fieri et ad
cognitionē veritatis venire. Sed heu licet
oēs vocent̄. tñ pauci ch̄m audiunt/ et ml-
to plures diabolū sequunt̄ q̄ ch̄m. Q̄
sunt lubrici gaudia etc. **F**igura. ij. Regū.
xv. Plures erant cū ablatone q̄ blandimē-
tis eos seduxit: q̄ euz dauid q̄ verus erat
rex isrl̄. et. j. **D**ach. ix. Non remanserunt
cū iuda nisi octingenti. Et in exercitu ba-
chidis et alchim p̄ditoris viginti milia pu-
gnatoꝝ. Expone etc. **J**o. **D**act. xx. **D**ul-
ti sunt vocati pauci p̄o electi.

Pro sc̄do art. In p̄cedenti etc. Nūc de
illuminatoꝝ sedulitate: quō diligenter
inquisierunt et venerunt festinātes. vbi t̄
tria p̄meranda.

Primū est velox itineris aggressio
Sc̄dū est sollicita inq̄stio.
Tertium est perficiendi itineris acce-
leratio.

Primū est velox itineris aggressio. Sta-
tim in viā stella et habita intelligētia ag-
gressi sunt iter vt veniret ad adorandū pu-
erū natū. Vñ **D**at. ij. Cū nat⁹ esset iesus
in bethleē iude in diebz herodis reg⁹ ecce
i. in p̄mptu et statim magi ab oriente hie
rosolymā venerunt. Ita et nos habita dei
noticia n̄ tardem⁹ aggredi salutis iter. imo
vt d̄r Greg. in q̄dā hom̄. Iesum quē men-
te cognoscant⁹ ope sequimur. **S**c̄dū est so-
licita inq̄stio. Venierūt eim̄ in ciuitatē regi-
am. s. hie l̄m q̄rentes et dicētes **V**bi ē **J**esu-